

Sygn. akt III AUa 1747/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 września 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jadwiga Radzikowska
Sędziowie:	SSA Maria Szaroma SSA Feliksa Wilk (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Dorota Stankowicz

po rozpoznaniu w dniu 18 września 2013 r. w Krakowie

sprawy z wniosku **J. F.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w N.**

o emeryturę

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w N.

od wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu Wydziału IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 29 października 2012 r. sygn. akt IV U 996/12

z m i e n i a zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

Sygn. akt III AUa 1747/12

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 29 października 2012 roku Sąd Okręgowy w Nowym Sączu zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w N. z dnia 3 lipca 2012 roku w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy J. F. emeryturę od dnia 1 czerwca 2012 roku.

Sąd I instancji stwierdził, że w niniejszej sprawie bezsporna jest okoliczność, iż wnioskodawca, urodzony (...), obniżony wiek emerytalny 60 lat osiągnął z dniem (...)roku. Na dzień 1 stycznia 1999 roku wykazał 30 lat, 2 miesiące i 27 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Od dnia 18 grudnia 2009 roku jest uprawniony do świadczenia przedemerytalnego, nie pozostaje w zatrudnieniu i nie jest członkiem OFE. Wniosek o emeryturę w warunkach szczególnych złożył w organie rentowym w dniu 26 czerwca 2012 roku. Decyzją z dnia 3 lipca 2012 roku organ rentowy odmówił wnioskodawcy przyznania emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Na podstawie zgromadzonej w aktach sprawy dokumentacji, zeznań wnioskodawcy oraz świadków S. O. i P. W. Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawca w okresie od 4 marca 1974 roku do 7 czerwca 2009 roku pracował w Przedsiębiorstwie (...) w N. na stanowisku elektromechanika napraw pojazdów samochodowych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Dokonywał napraw w kanałach remontowych (automaty, vebasta). W tym czasie było około 8 elektromechaników, którzy pracowali w 4 brygadach i otrzymywali dodatek za pracę w szczególnych warunkach oraz mleko. Z wnioskodawcą w (...) N. pracowali jako mechanicy S. O. i P. W., pobierający obecnie emeryturę, którym zaliczono pracę w (...) jako pracę w warunkach szczególnych. Wnioskodawca nie otrzymał świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji przyjął, że odwołanie J. F. zasługuje na uwzględnienie. Przytoczył treść art. 184 i art. 32 ust 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku Nr153, poz. 1227 ze zm.) oraz § 2 ust 1 i 2 i 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), a także wskazał na wyszczególnienie prac uznawanych za wykonywane w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zawarte w wykazie A i B stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku, między innymi w wykazie A, dziale XIV, pod pozycją 16, gdzie wymieniono prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych. Sąd Okręgowy stwierdził ponadto, iż okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane w postępowaniu odwoławczym także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy (tak uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 roku, III UZP 6/84, LEX nr 14625 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 roku, III UZP 48/84, LEX nr 14630). Na etapie postępowania odwoławczego sprawa o emeryturę – uprzednio administracyjna – staje się sprawą cywilną w rozumieniu art. 1 k.p.c., a do jej rozpoznania stosuje się przepisy kodeksu postępowania cywilnego, wedle których każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami dowodowymi, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe, co sprawia że Sąd nie jest związany środkami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organem rentowym. Dopuszczalne jest więc przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność wykonywania przez wnioskodawcę pracy w szczególnych warunkach. W związku z tym Sąd I instancji stwierdził, że wnioskodawca wykazał, że praca jaką świadczył od dnia 4 marca 1974 roku do 1 stycznia 1999 roku w (...) N. na stanowisku elektromechanika napraw pojazdów samochodowych podlega zaliczeniu do prac wykonywanych w warunkach szczególnych. W tym czasie w pełnym wymiarze czasu pracy dokonywał on napraw samochodów w kanałach remontowych. W konsekwencji Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawca posiada co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach, a tym samym spełnia przesłanki wymagane do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Z tego względu zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego w ten sposób, że przyznał J. F. świadczenie emerytalne od dnia 1 czerwca 2012 roku, to jest od miesiąca złożenia wniosku o emeryturę, orzekając na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł organ rentowy. Zarzucił niewyjaśnienie wszystkich okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. W oparciu o tak sformułowany zarzut wniosł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie złożonego przez wnioskodawcę odwołania. W uzasadnieniu apelacji skarżący podniósł, iż w spornym okresie zatrudnienia wnioskodawca nie podejmował stale i w pełnym wymiarze czasu prac polegających na pracach wykonywanych w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych. Sąd I instancji dokonując odmiennych ustaleń oparł się na zeznaniach wnioskodawcy i dwóch świadków, którzy byli zatrudnieni na stanowisku mechaników samochodowych i posiadają uwzględnione okresy pracy w szczególnych warunkach w (...) w N. na podstawie wyroku Sądu Rejonowego w Nowym Sączu z dnia 14 czerwca 2012 roku (sygn. akt IV P 133/12). Organ rentowy podkreślił, iż przedmiotowym wyrokiem powództwo wnioskodawcy o ustalenie okresu pracy w (...) w N. jako pracy w szczególnych warunkach dla celów emerytalnych zostało oddalone, a wnioskodawca nie skarżył tego rozstrzygnięcia. Apelujący powołał się na treść zeznań złożonych przez wnioskodawcę w toczącym się przed Sądem Rejonowym w Nowym Sączu postępowaniu w sprawie o sygn. akt IV P 133/12, z których wynika iż w trakcie zatrudnienia na stanowisku elektromechanika jedynie część prac podejmował w kanałach remontowych, zaś pozostałe wykonywane były w warsztacie.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje.

Apelacja organu rentowego okazała się uzasadniona.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było prawo wnioskodawcy do emerytury, co sprowadzało się do wyjaśnienia kwestii, czy okres pracy wnioskodawcy świadczonej w ramach zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) od 4 marca 1974 roku do 1 stycznia 1999 roku na stanowisku elektromechanika napraw pojazdów samochodowych podlega zaliczeniu do okresu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach prowadzącej do nabycia prawa do emerytury na podstawie art.184 w zw. z art. 32 powołanej wyżej ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, iż trafnie organ rentowy w apelacji powołał się na treść prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Nowym Sączu z dnia 14 czerwca 2012 roku wydanego w sprawie prowadzonej pod sygnaturą akt IV P 133/12, w którym oddalono powództwo J. F. wytoczone przeciwko Przedsiębiorstwu (...) w N. o ustalenie, iż okres jego zatrudnienia w tym przedsiębiorstwie stanowi okres pracy wykonywanej w szczególnych warunkach dla celów emerytalnych. Powyższym niezaskarżonym przez wnioskodawcę rozstrzygnięciem prawomocnie przesądzono zatem, iż w ramach zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w okresie od 4 marca 1974 roku do 1 stycznia 1999 roku wnioskodawca nie świadczył pracy w warunkach szczególnych uprawniających do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. Z zeznań wnioskodawcy złożonych przed Sądem Rejonowym w Nowym Sączu w toku postępowania prowadzonego pod sygnaturą akt IV P 133/12 w sposób nie budzący wątpliwości wynika, że w trakcie zatrudnienia na stanowisku elektromechanika w okresie od 4 marca 1974 roku do 7 czerwca 2009 roku zajmował się on naprawą instalacji samochodowej, rozruszników, alternatorów, a naprawy te wykonywane były zarówno w kanałach, jak i w warsztatach. Powierzone wnioskodawcy obowiązki pracownicze wymagały wyciągnięcia uszkodzonych elementów z pojazdu, co odbywało się w kanale, natomiast kolejne czynności naprawcze podejmowane były w warsztacie, przy czym dział elektromechaników miał odrębny warsztat. Usuwanie niektórych awarii oraz naprawa pewnych części wymagały wprawdzie ciągłego wykonywania związanej z tym pracy w kanałach, jednakże jak to sam wnioskodawca przyznał codzienna praca w kanale zajmowała mu maksymalnie 6 – 7 godzin dziennie (por. zeznania wnioskodawcy, k. 59 - 59 v w sprawie o sygn. akt IV P 133/12). Powyższy prawomocny wyrok Sądu Rejonowego w Nowym Sączu nie tylko nie może pozostać bez wpływu na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy dotyczącej odwołania wnioskodawcy od decyzji odmawiającej przyznania mu emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach, lecz z uwagi na treść regulacji zamieszczonej w art.365 § 1 k.p.c. ma charakter wiążący. Wynikająca z art. 365 § 1 k.p.c. moc wiążąca orzeczenia merytorycznego, do którego należy wyrok oddalający powództwo, musi być brana pod uwagę w kolejnym postępowaniu, w jakim pojawia się dana kwestia, nie podlegająca ponownemu badaniu. Związanie orzeczeniem oznacza bowiem niedopuszczalność nie tylko dokonywania ustaleń sprzecznych z nim, ale nawet przeprowadzania postępowania dowodowego w tym zakresie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2011 roku, I UK 239/10, LEX nr 738532). W konsekwencji stwierdzić trzeba, iż Sąd Okręgowy rozpatrując w niniejszej sprawie kwestię uprawnień emerytalnych nie był uprawniony do dokonywania ustaleń odnoszących się do kwestii istnienia szczególnych warunków świadczonej przez wnioskodawcę w spornym okresie pracy odmiennych od tych, które legły u podstaw wydania prawomocnego wyroku oddalającego wytoczone przez niego powództwo dotyczące tego samego okresu zatrudnienia i tożsamego zagadnienia związanego z charakterem wykonywanej przez niego w tym czasie pracy. Stwierdzenie przez Sąd I instancji, iż w spornym okresie zatrudnienia w (...) w N. wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zajmował się naprawą pojazdów samochodowych, która odbywała się wyłącznie w kanałach remontowych, dotknięte jest błędem, jako że pozostaje w sprzeczności nie tylko z prawomocnym rozstrzygnięciem sądowym, ale także z treścią dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych ubezpieczonego, dopuszczonych w poczet materiału dowodowego w postępowaniu apelacyjnym. Dokumentacja pracownicza wnioskodawcy świadczy o tym, że powierzone mu w spornym okresie obowiązki pracownicze zakładały wykonywanie pracy na stanowisku elektromechanika napraw pojazdów samochodowych. Ubezpieczony nie był zatem członkiem brygady mechaników zajmujących się w pełnym wymiarze czasu pracy naprawą pojazdów mechanicznych w kanałach remontowych, do których należały osoby

przesłuchane w charakterze świadków w postępowaniu przez Sąd Okręgowym pobierające emeryturę z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych, przyznana między innymi w oparciu o ww. wyrok Sądu Rejonowego w Nowym Sączu z dnia 14 czerwca 2012 roku, w którym to orzeczeniu - w odróżnieniu od sytuacji wnioskodawcy - uwzględniono wytoczone przez nich powództwo.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny przyjął, że zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy, uzupełniony w postępowaniu drugoinstancyjnym o dowód z akt osobowych wnioskodawcy oraz akt sprawy prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Nowym Sączu pod sygnaturą IV P 133/12, nie pozwala na stwierdzenie, iż wnioskodawca w ramach spornego okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w okresie od 4 marca 1974 roku do 1 stycznia 1999 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Podejmowane przez niego w tym czasie obowiązki pracownicze nie ograniczały się do usuwania awarii i dokonywania napraw pojazdów samochodowych w kanałach remontowych, gdyż pewna część czynności naprawczych była wykonywana poza kanałem, na warsztatach. Wnioskodawca nie świadczył zatem stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (8 godzin dziennie) pracy w kanałach remontowych, a tylko wówczas sporny okres zatrudnienia mógłby zostać zaliczony do okresu pracy w warunkach szczególnych, prowadzącego do nabycia prawa do świadczenia emerytalnego w obniżonym w stosunku do powszechnie obowiązującego wieku emerytalnym. Nie można zatem podzielić stanowiska Sądu I instancji, iż wnioskodawca legitymuje się 15 – letnim okresem wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Nieuprawnione było dokonywanie przez Sąd Okręgowy ustaleń w tej materii w oparciu o złożone w rozpatrywanej sprawie depozycje wnioskodawcy i świadków, które nie znajdują potwierdzenia w dokumentacji pracowniczej wnioskodawcy oraz treści jego zeznań złożonych w postępowaniu przed Sądem Rejonowym w Nowym Sączu, zakończonym niekorzystnym dla niego prawomocnym rozstrzygnięciem sądowym.

Reasumując należy stwierdzić, że wnioskodawca nie wykazał 15 lat pracy świadczonej w szczególnych warunkach, a tym samym nie spełnia wszystkich przesłanek niezbędnych do nabycia prawa do emerytury. Zaskarżona decyzja organu rentowego okazała się prawidłowa, zaś odmienne zapatrywanie Sądu I instancji nie jest zasadne.

Wobec powyższego, Sąd Apelacyjny uwzględniając wniesioną przez organ rentowy apelację, zmienił zaskarżony wyrok i oddalił złożone przez wnioskodawcę odwołanie, orzekając na mocy art.386 § 1 k.p.c.